

**UCHWAŁA NR L/367/2018
RADY MIEJSKIEJ W GŁOGÓWKU**

z dnia 28 września 2018 r.

w sprawie uchwalenia Gminnego Programu Wspierania Rodziny na lata 2018 - 2020

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2018 r. poz. 994, 1000, 1349, 1432) oraz art. 179 ust. 2 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2018 r. poz. 998, 1076, 1544) Rada Miejska uchwala, co następuje:

§ 1. Uchwala się Gminny Program Wspierania Rodziny na lata 2018 – 2020 stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Burmistrzowi Gminy Głogówek.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Rady
Miejskiej w Głogówku

Mieczysław Hołówko

Załącznik do uchwały Nr L/367/2018
Rady Miejskiej w Głogówku
z dnia 28 września 2018 r.

**GMINNY PROGRAM WSPIERANIA
RODZINY
NA LATA 2018 – 2020
DLA GMINY GŁOGÓWEK**

I. Wprowadzenie

Pomoc społeczna jest instytucją polityki społecznej państwa. Przy jej wykorzystaniu państwo stara się zaspokoić najniezbędniejsze potrzeby osób znajdujących się w niedostatku. Ponadto celem pomocy społecznej jest także wspieranie osób i rodzin, które przy wykorzystaniu własnych środków finansowych nie są w stanie zaspokoić wszystkich swoich potrzeb. Pomoc społeczną organizują organy administracji rządowej i samorządowej, współpracując w tym zakresie z organizacjami społecznymi i pozarządowymi, kościołem oraz osobami fizycznymi i prawnymi.

Zadania pomocy społecznej w gminach wykonują jednostki organizacyjne – ośrodki pomocy społecznej. Ośrodek realizuje zadania zlecone gminie z zakresu administracji rządowej, kierując się ustaleniami przekazanymi przez wojewodę, realizując również rządowe programy pomocy społecznej. Wykonuje także zadania własne gminy w zakresie pomocy społecznej, kierując się ustaleniami wójta. Jego podstawowym zadaniem jest koordynacja realizacji strategii gminy mającej na celu ochronę poziomu życia osób, rodzin, grup społecznych oraz rozwój specjalistycznego wsparcia.

Rodzina jest pierwszym i zarazem naturalnym środowiskiem, do którego dziecko wchodzi przez sam fakt narodzin. To właśnie w rodzinie jednostka kształtuje swoją osobowość. Dla dziecka jest ona najważniejszym miejscem pierwszego życiowego treningu uczuciowego, doświadczania więzi z rodzicami. Rodzice są właśnie pierwszymi znaczącymi osobami w życiu dziecka. W kręgu rodzinnym formułuje ono swe postawy, kształtuje swój sposób bycia, ustala swoje normy zasady moralne. Dobrze funkcjonująca rodzina zapewnia swemu potomstwu poczucie bezpieczeństwa, akceptacji, zrozumienia, przynależności, poczucia własnej wartości; uczy tolerancji, ufności, uczciwości, zaradności życiowej, komunikowania się ze społeczeństwem. Jako niepowtarzalna i niezastąpiona instytucja wychowawcza, rodzina przygotowuje dziecko do pełnienia przez nie rozmaitych ról społecznych. Rodzina w sposób świadomy i nieświadomy oddziałuje na osobowość dziecka, przekazuje mu swój system wartości, tradycje, poglądy, ukierunkowuje jego aktywność i postępowanie na całe życie.

Rodzina jest najbardziej stabilnym punktem odniesienia doświadczeniach dziecka. Jego pomyślny rozwój jest możliwy tylko w prawidłowo funkcjonującej rodzinie, gdyż rodzina dysfunkcyjna poprzez zaburzone relacje, zasady, role czy komunikację nie zapewnia swoim członkom(a) dzieciom w szczególności) zdrowego i pełnego funkcjonowania.

Mianem rodziny dysfunkcyjnej określa się często rodziny, gdzie jedna lub wiele osób jest uzależnionych (od alkoholu, leków, narkotyków, pracy, hazardu itd.), w której dochodzi do przemocy lub też któryś z jej członków nie może realizować swojej roli ze względu na zaburzenia psychiczne.

W przypadku jakiegokolwiek dysfunkcyjności rodziny dziecko ma prawo do specjalnej ochrony i pomocy państwa. Wszelkie działania służb i instytucji pracujących na rzecz dobra dziecka i rodziny powinny być zintegrowane i uwzględniać prawo do zachowania tożsamości dziecka i jego prawa do utrzymania kontaktów z rodzicami. Wyrazem dążenia do poprawy funkcjonowania rodziny jest trzyletni Gminny Program Wspierania Rodziny, który określa specyfikę zadań oraz sposób, w jaki mają zostać zrealizowane - jest to zadanie własne gminy o charakterze obowiązkowym – Art. 176 ust 1 pkt 1 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy (Dz. U. z 2018 r. poz. 998, 1076, 1544);

II. Podstawa prawna

1. Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i pieczy zastępczej (Dz. U. z 2018 r. poz. 998, 1076, 1544).
2. Ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2018 r. poz. 1508).

3. Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2015 r. poz. 1390).
4. Ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. 2018 poz. 310).
5. Ustawa z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U. z 2018 r. poz. 1030).
6. Ustawa z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. 2018 poz. 994).
7. Ustawa z dnia 11 lutego 2016 r. o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci (Dz. U. 2017 r. poz. 1851).
8. Ustawa z dnia 4 listopada 2016 r. o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem” (Dz. U. z 2016 r. poz. 1860).
9. Program poprawy opieki nad matką i dzieckiem w ramach Programu SSD w województwie opolskim do 2020 r. „Opolskie dla rodziny” na lata 2016 – 2020.

III. Diagnoza społeczna

Dokonujące się zmiany, postęp, szybsze tempo życia niosą za sobą wiele pozytywnych skutków, ale niestety pogłębiają też wiele negatywnych zjawisk, takich jak: bezrobocie, uzależnienia, przemoc, przestępczość.

Bezrobocie jest głównym czynnikiem sprawczym ubóstwa. Niesie za sobą nie tylko niedostatek, ale też i negatywne skutki w zakresie funkcjonowania rodziny. Prowadzi często do zachowań dewiacyjnych w rodzinie, utrzymania nałogów, marginalizacji, obniżenia poziomu potrzeb bytowych i całokształtu bytowania. W konsekwencji generuje występowanie patologii społecznej oraz nieradzenie sobie w wypełnianiu ról opiekuńczo-wychowawczych i społecznych. W rodzinach takich często występuje alkoholizm, złe warunki socjalno-bytowe, problemy w zakresie opieki nad dziećmi. Złe funkcjonowanie rodziny jest częstym powodem zaniechania przez dzieci nauki, nierealizowania obowiązku szkolnego, demoralizacji oraz niskiej samooceny. Brak odpowiedniego specjalistycznego wsparcia dla takich rodzin powoduje potencjalne zagrożenie związane z koniecznością odebrania dzieci ze środowiska naturalnego i umieszczenia ich w pieczy zastępczej.

Tak więc, jeśli w rodzinie pojawiają się dysfunkcje, instytucje i służby zobligowane do wspierania rodziny, zobowiązane są do podjęcia na jej rzecz określonych działań. Występujące w rodzinie problemy niejednokrotnie są bardzo złożone i wymagają interdyscyplinarnych rozwiązań, a także koordynacji działań wszystkich instytucji zaangażowanych w proces wspierania rodziny.

Najczęstszym powodem korzystania ze świadczeń pomocy społecznej było posiadanie niskich dochodów, bezrobocie, bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych, niepełnosprawność lub długotrwała choroba oraz alkoholizm.

Z danych Ośrodka Pomocy Społecznej w Głogówku wynika, że w 2017 r. udzielono wsparcia:

- 465 osobom z 207 rodzin na podstawie ustawy o pomocy społecznej,
- 176 rodzinom w tym 367 dzieciom uprawnionym do zasiłku rodzinnego – na podstawie ustawy o świadczeniach rodzinnych,
- 51 rodzinom, w tym 88 dzieciom uprawnionych do alimentów – na podstawie ustawy o pomocy osobom uprawnionym do alimentów,
- 357 osobom z 160 rodzin – na podstawie ustawy w sprawie programu wieloletniego „Pomoc państwa w zakresie dożywiania”.

Rodzinom kwalifikującym się do pomocy w ramach ustawy o dodatkach mieszkaniowych i energetycznych wypłacono również:

- 920 dodatków mieszkaniowych,
- 911 dodatków energetycznych.

Jak wynika z informacji Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Prudniku w pieczy zastępczej w roku 2017 umieszczonych było 19 dzieci, spośród nich 8 dzieci przebywa w rodzinach zastępczych oraz 11 dziecko w placówce opiekuńczo - wychowawczej.

W zakresie tym zgodnie z przepisami ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej gmina Głogówek współfinansowała pobyt 8 dzieci w rodzinach zastępczych oraz 9 dzieci w placówce opiekuńczo-wychowawczej.

Z danych Zespołu Interdyscyplinarnego w 2017 r. wynika, że u 11 rodzin, w których wychowywane są dzieci wszczęto procedurę "Niebieskiej Karty".

Dane z Zespołu Kuratorskiej Służby Sądowej Sądu Rejonowego w Prudniku wskazują, że obecnie 25 rodzin z terenu gminy Głogówek jest objętych opieką kuratora w zakresie opiekuńczo-wychowawczym.

Z Punktu Konsultacyjnego w Głogówku uzyskano informację, że w 2017 r. udzielono 250 porad, 46 porad osobom z problemem alkoholowym oraz 31 porad osobom współuzależnionym.

W związku z nadużywaniem alkoholu Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych podała, że wpłynęło 23 wnioski o wszczęcie postępowania, a w stosunku do 1 osoby podjęła czynności zmierzające do orzeczenia o zastosowaniu obowiązku poddania się leczeniu w placówce leczenia uzależnień od alkoholu.

Jak wynika z danych oświatowych na terenie gminy funkcjonuje 6 publicznych szkół podstawowych, do których uczęszcza 910 uczniów oraz 2 gimnazjum, do którego uczęszcza 98 uczniów.

Przy szkołach działa 7 świetlic, do których uczęszcza 576 dzieci, 6 szkół prowadzi stołówki szkolne, w których dożywianych jest łącznie 159 dzieci.

Na terenie gminy funkcjonuje również 3 przedszkola w tym – 1 oddział miejscowy oraz 7 zamiejscowych oddziałów. W 2017 r. do przedszkoli uczęszczało ogółem 384 dzieci.

W gminie funkcjonuje 1 świetlica edukacyjno-opiekuńcza dla dzieci i młodzieży, które stanowią element systemu wsparcia rodzin, w których występują problemy alkoholowe i wynikające z tej sytuacji dysfunkcje w zakresie opiekuńczo - wychowawczym.

Zapewniają one dzieciom pomoc w nauce, organizację czasu wolnego, rozwój zainteresowań, organizację zajęć sportowych i zabaw oraz spotkań integracyjnych. W 2017 roku w zajęciach szacunkowo uczestniczyło ogółem 10 dzieci tygodniowo.

W ramach udzielania wsparcia w placówkach oświatowych zatrudnionych jest 5 pedagogów, oraz 5 logopedów.

W ramach systemu pomocy rodzinom z różnorodnymi problemami w Punkcie Konsultacyjnym jest zatrudniony psycholog i terapeutą ds. uzależnień, którzy udzielają konsultacji w zakresie uzależnień, problemów rodzinnych i wychowawczych, przemocy, relacji interpersonalnych oraz w sytuacjach kryzysowych.

Z zebranych przez Ośrodek Pomocy Społecznej w Głogówku danych wynika, że w roku 2017 gminę zamieszkiwało 13 351 osoby, w tym: - 2 230 dzieci w wieku 0-17 lat - co stanowi 6,7% ogółu mieszkańców.

Pomocą Ośrodka Pomocy Społecznej zostało objętych: 207 rodzin, w tym: - 83 dzieci w wieku od 0-17 lat co stanowi prawie 3,9% ogółu dzieci w gminie.

W celu umocnienia rodziny w przewyciężaniu problemów w tym problemów w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych oraz zapobieganiu umieszczenia dzieci w pieczy zastępczej zachodzi konieczność udzielenia tym rodzinom szerokiego wsparcia; w związku z tym został opracowany Gminny Program Wspierania Rodziny na lata 2018-2020. Umieszczenie dziecka w formach pieczy zastępczej ma być ostatecznością, po wykorzystaniu przez gminę wszelkich możliwości wsparcia rodziny biologicznej.

IV. Postanowienia ogólne

1. Koordynator programu:

Kierownik Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Głogówku

2. Czas realizacji programu:

Gminny Program Wspierania Rodziny został opracowany na lata 2018 – 2020.

3. Odbiorcy programu:

Gminny Program Wspierania Rodziny skierowany jest do rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych.

4. Cele programu:

- pomoc rodzinom, w których stwierdzono bezradność w sprawach opiekuńczo – wychowawczych,
- wspieranie dzieci i rodzin dysfunkcyjnych,
- pozostawianie dzieci i młodzieży w środowiskach zamieszkania,
- wsparcie w rozwijaniu umiejętności opiekuńczo – wychowawczych rodziny,
- wzmocnienie roli i funkcji rodziny,
- współpraca z instytucjami, stowarzyszeniami, organizacjami pozarządowymi na rzecz dziecka i rodziny.

5. Oczekiwane rezultaty:

- podniesienie poziomu i rozwój profesjonalnych form pomocy rodzinie i w środowisku,
- poprawa funkcjonowania rodzin zagrożonych wykluczeniem społecznym, wymagających wsparcia i pomocy,
- poprawa sytuacji dziecka w środowisku szkolnym,
- konsolidacja działań różnych grup społecznych, organizacji pozarządowych, instytucji,
- pozostawienie dzieci w miejscu zamieszkania,
- reintegracja rodziny naturalnej poprzez powrót dziecka do rodziny,
- podniesienie jakości usług świadczonych przez jednostki zaangażowane w działania programowe,
- gromadzenie danych na temat działań podejmowanych na rzecz opieki nad dzieckiem i rodziną.

V. Realizatorzy programu

1. Ośrodek Pomocy Społecznej w Głogówku.
2. Urząd Miejski w Głogówku.
3. Placówki oświatowe z terenu gminy Głogówek.
4. Gminna Komisja ds. Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Głogówku.
5. Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie w Głogówku.

Realizatorzy Programu powinni przy realizacji zadań wynikających z Programu współpracować z jednostkami i organizacjami takimi jak:

- Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Prudniku,
- Komenda Powiatowa Policji w Prudniku,
- Sąd Rejonowy w Prudniku,
- Poradnia Psychologiczno – Pedagogiczna w Prudniku,
- Placówki Kulturalne,
- Stowarzyszenia i Fundacje,
- Organizacje pozarządowe.

VI. Zasoby Gminy Głogówek w zakresie realizacji Programu:

1. Zasoby ludzkie – specjaliści z różnych dziedzin.
2. Zasoby instytucjonalne – instytucje i organizacje zajmujące się problemem rodziny oraz instytucje i organizacje pełniące funkcję wspierającą:
 - Ośrodek Pomocy Społecznej w Głogówku, ul. Batorego 8,
 - Komisariat Policji w Głogówku,

- Gminna Komisja do spraw Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
- Zespół Interdyscyplinarny do Spraw Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie,
- placówki oświatowe w: Głogówku, Raclawicach Śląskich, Szonowie, Biedzychowicach, Twardawie,
- Ośrodki Zdrowia w: Głogówku, Raclawicach Śląskich, Biedzychowicach,
- organizacje pozarządowe: Caritas Diecezji Opolskiej,
- parafie,
- inne: Radni Gminy, Sołtysi wsi.

VII. Sposób realizacji programu

Działania	Opis realizacji	Wskaźniki/ Czas realizacji	Realizator
Systematyczna praca socjalna z rodzinami z problemami opiekuńczo-wychowawczymi	Systematyczne odwiedziny pracownika socjalnego i asystenta rodziny	Ilość odwiedzin/ 2018-2020 r.	Pracownik socjalny, Asystent rodziny, Kurator sądowy
Pomoc materialna dla rodzin pozostających w trudnej sytuacji ekonomicznej realizowana przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej z systemu pomocy społecznej i świadczeń rodzinnych	Wnioskowanie o przyznanie zasiłku celowego, okresowego, stałego, i zasiłek z rządowego programu „Pomoc państwa w zakresie dożywiania”	Ilość świadczeń/ Wg stwierdzonych potrzeb	OPS, Zakład pracy rodzica
Rozpowszechnienie informacji o instytucjach świadczących specjalistyczne poradnictwa	Wywieszki, ulotki informacyjne rozdawane w trakcie odwiedzin	Ilość przekazanych informacji/ Wg potrzeb	OPS, Asystent rodziny, Pracownik socjalny, Kurator, Pedagog
Zapewnienie rodzinom dostępu do pomocy pedagogicznej, psychologicznej, prawnej i medycznej	Kierowanie rodzin do Poradni psychologicznej w K- Koźlu, kierowanie do psychologa w tutejszym Punkcie Konsultacyjnym	Ilość wizyt/ Wg potrzeb	Pracownik socjalny, Pedagog, Asystent rodziny
Współpraca z istniejącymi w powiecie jednostkami zapewniającymi opiekę dla dzieci i rodziny	Współpraca z kuratorem i sądem	Ilość kontaktów/ 2018-2020 r.	Pracownik socjalny, Asystent rodziny, Pedagog szkolny
Udzielenie pomocy osobom samotnie wychowującym dzieci	Informowanie o świadczeniach rodzinnych i funduszu alimentacyjnego	Ilość świadczeń przyznanych rodzinie/ 2018-2020 r.	Pracownik socjalny, Inspektor ds. administracji i świadczeń rodzinnych
Systematyczna współpraca z wymiarem sprawiedliwości właściwym ze względu na położenie gminy, w szczególności sądem rodzinnym oraz kuratorami społecznymi dla dzieci i młodzieży	Organizowanie spotkań w celu wymiany informacji	Ilość spotkań/ 2018-2020 r.	OPS, Policja, Sąd, Kurator

Organizowanie spotkań zmiernających do spójnego realizowania zadań dotyczących profilaktyki i opieki nad dzieckiem i rodziną	Spotkania grupy i instytucji wspierających i koordynujących	Systematycznie zgodnie z potrzebami/ 2018-2020 r.	Pracownik socjalny, Pedagog, Asystent rodziny, Członek komisji do przeciwdziałania przemocy, Członek komisji rozwiązywania problemów alkoholowych
Współdziałanie GOPS z placówkami oświatowymi w celu bieżącej analizy sytuacji dzieci i młodzieży uczęszczającej do szkół, a w szczególności przeciwdziałania pojawiającym się patologiom	Spotkania grup instytucji wspierających i koordynujących	Systematycznie / 2018-2020 r.	Pracownik socjalny, Pedagog, Wychowawca, Członek komisji do przeciwdziałania przemocy, Członek komisji rozwiązywania problemów alkoholowych
Kontynuowanie dożywiania dzieci i młodzieży z rodzin zagrożonych ubóstwem, wykluczeniem społecznym i marginalizacją	Wnioskowanie o dożywianie dzieci	W miarę potrzeb / Zgodnie z Programem „Pomoc państwa w zakresie dożywiania”	Pedagog, Dyrektor szkoły, Pracownik socjalny, Asystent rodziny
Organizowanie dla rodziców i dzieci różnych form edukacji z wykorzystaniem istniejącego systemu szkolnego	Organizowanie spotkań tematycznych w placówkach szkolnych i przedszkolnych	Według wcześniejszych. ustaleń/ 2018-2020 r.	Placówki szkolne

VIII. Finansowanie

W realizacji działań programowych stosowane będą mechanizmy finansowe pozwalające na jak najbardziej skuteczne i pełne wykonywanie założonych celów. Szczególne znaczenie ma tu montaż finansowy, który pozwala na zaangażowanie środków pochodzących z różnych źródeł, takich jak:

1. budżet gminy,
2. środki Unii Europejskiej,
3. inne fundusze zewnętrzne, tj. programy i konkursy.

W chwili obecnej trudno byłoby wskazać konkretne kwoty środków finansowych związanych z realizacją programu, gdyż są one przyznawane corocznie i w różnej wysokości. Planowanie wydatków na poszczególne działania może być dokonywane corocznie, po uzyskaniu informacji o wielkości środków przyznanych na dany rok.

IX. Sprawozdawczość i zmiany programu

1. Gminny Program Wspierania Rodziny może być modyfikowany w przypadkach uzasadnionych potrzeb związanych z zapobieganiem i rozwiązywaniem problemów dziecka i rodziny poprzez aneksy do programu.

X. Monitoring programu, wskaźniki i ocena wyników

Nieodzownym elementem, który towarzyszy wdrażaniu programu jest jego monitorowanie i ocena realizacji. Monitoring programu umożliwi na bieżąco wgląd w realizację podejmowanych działań, ocenę ich skuteczności oraz podejmowanie bieżących działań korekcyjnych. Zebrane informacje dostarczą podstaw do planowania działań profilaktycznych na lata następne oraz przesłanek do oceny ich skuteczności.

XI. Podsumowanie

Celem działań profilaktycznych jest zapobieganie negatywnym zjawiskom, które już istnieją jak i tym, które dopiero mają zaistnieć. Działając zgodnie z zasadą, iż „lepiej zapobiegać niż leczyć” należy promować działania profilaktyczne, które są ukierunkowane na wsparcie rodzin niewydolnych wychowawczo. Aby podołać temu – bądź co bądź – olbrzymiemu wyzwaniu konieczna jest ścisła,

systematyczna współpraca pomiędzy instytucjami oraz wypracowanie sprawnego i efektywnego systemu wzajemnych działań ukierunkowanych na poprawę sytuacji dziecka i rodziny. Program pojmowany w ten sposób może stanowić kompleksowe ujęcie systemu wsparcia dziecka i rodziny. Celem głównym projektu jest wspieranie rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych w procesie przywracania ich zdolności do prawidłowego funkcjonowania.